

Nr 739

Av fröken Wetterström m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 45, med förslag till lag angående ändring i lagen den 3 januari 1947 (nr 1) om allmän sjukförsäkring, m. m.

(Lika lydande med motion nr 625 i Första kammaren)

I proposition nr 45 föreslås, att de nuvarande lokalsjukkassorna skall avskaffas fr. o. m. den 1 januari 1962 och sjukförsäkringen därefter handhas av kassor motsvarande de nuvarande centralsjukkassorna, till antalet 30. I organisationsplanen ingår emellertid även, att dessa sjukkassor i framtiden skall bilda lokalorgan för folkpensionering och ATP. I propositionen begäres nu riksdagens godkännande av riktlinjerna härför. Dessa innebär bl. a. att invalidpensionsärenden skall prövas och avgöras av särskilda organ inom sjukkassorna, kallade pensionsdelegationer, i stället för att avgörandet nu i realiteten träffas av pensionsstyrelsen.

Vi finner det inte vara tillfredsställande, att sjukkassorna skall äga besluta i invalidpensionsärendena. Kassan har i egenskap av försäkringsgivare inom sjukförsäkringen ett ekonomiskt intresse men står i fråga om pensionsförmånerna icke i något ekonomiskt ansvar. Mellan sjukkassorna och pensionsförsäkringen föreligger alltså motsatta intressen, vilket uppenbarligen kan komma att påverka ärendenas avgörande. Den omständigheten att det är en särskild pensionsdelegation som skall fatta beslut kan enligt vår mening inte tillmätas sådan betydelse att den föreslagna ordningen kan accepteras.

Emot att tilldela pensionsdelegationerna beslutanderätten i invalidpensionsfrågor talar vidare, att det här kan komma att gälla frågor av mycket komplicerad natur, vilkas avgörande kräver särskild expertis. En betydande risk föreligger för att bedömningen inte blir enhetlig de olika delegationerna emellan. För att praxis i möjligaste mån skall bli enhetlig har departementschefen förordat en obligatorisk underställning i vissa fall. Även om en sådan underställning i och för sig kan vara av betydelse torde det dock inte vara tillräckligt för att komma till rätta med problemet. Såsom pensionsstyrelsen framhåller i sitt remissvar kan kontroll i efterhand inte förhindra att en felaktig praxis utvecklar sig. Går den i för liberal riktning blir den mycket vanskelig att ändra.

Enligt vår mening kan en önskvärd grad av enhetlighet i bedömningen endast ernås om beslutanderätten i invalidpensionsfrågor handlägges cen-

tralt. Härigenom uppnår man att ärendena i största möjliga utsträckning bedömes av samma krets av experter på medicinens område och att de befattningshavare, som har att besluta i dessa frågor, får möjlighet till fortlöpande erfarenhet rörande uppkommande spørsmål. Att invaliditetsbedömningen och frågor om rehabiliteringen kommer att bli mera komplicerade än för närvarande är också uppenbart med hänsyn till de nya kategorier som kommer in under bedömningen efter införandet av den allmänna tilläggs pensioneringen och med hänsyn till de bebadade ändrade grunderna för invaliditetsbedömningen. En mångsidig läkareexpertis måste därför finnas att tillgå. Möjligheterna att erhålla sådan expertis är i allmänhet självfallet större i huvudstaden än i landsorten.

Det är givet att vid invaliditetsbedömningen hänsyn måste tagas även till lokala förhållanden av olika slag. Pensionsdelegationernas uppgift i invalidpensionssammanhang borde därför vara att utreda ärenden, att medverka vid ansökningarnas upprättande, att i samverkan med centralmyndigheter ägna rehabiliteringsfrågorna den största uppmärksamhet samt att i övrigt för den beslutande centralmyndigheten framhålla de olika synpunkter som enligt delegationens mening bör beaktas vid frågans avgörande.

En allvarlig olägenhet med en central prövning anser departementschefen vara att ett sådant prövningsförfarande inte torde kunna anordnas så att ärendena avgörs tillräckligt snabbt. Att handläggningstiden i vissa fall kan bli längre vid en centralisering torde inte heller kunna förnekas. I allmänhet torde dock avgörandena kunna fattas utan nämnvärd tidsutdräkt om organisationen inom riks försäkringsverket anpassas efter nödvändigheten av snabba avgöranden. Handläggningstiden kan också förkortas om ärendena avgörs successivt i stället för att anhopas till sammanträden vid vissa tidpunkter. Det är vidare att märka att den föreslagna ordningen, varigenom riks försäkringsverket skall verkställa utbetalningar på grund av pensionsdelegationens beslut, kommer att innebära en viss tidsutdräkt innan den första utbetalningen kan ske, vilken torde avsevärt kunna förkortas om det är samma myndighet som fattar beslutet och verkställer det.

Även om en central handläggning dock något skulle fördröja avgörandet, så anser vi det av större och väsentligare värde att frågorna blir enhetligt och riktigt bedömda.

Åberopande det anförda hemställer vi,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 45 måtte besluta, att invalidpensionsärenden skall förberedas av pensionsdelegationen inom centralsjukhuskassorna men företagas till slutligt avgörande inom riks försäkringsverket.

Stockholm den 11 april 1961

Karin Wetterström

Tage Magnusson

Gösta Darlin

Astrid Kristensson

i Borås